

Az áruló

2018 február 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Kétszáz esztendeje született a bátor és becsületes *Görgey Artúr*.

Nem rejt?zködött, persze hogy hamar felfedezték. Ott álldogált a tordai vasútállomáson, várta a vonatát, amely csak nem érkezett meg. A körötte támadt kisebb csoportból lassan tömeg lett, ujjal mutogattak az árulóra, és fenyeget?en körülállták. ? azonban ügyet sem vetett a támadókra, nemes egyszer?séggel lefeküdt a közeli falócára, és ott, az életveszély kell?s közepén elaludt. És ahogyan *Ábrányi Emil* írja *„akik az agyonverés szándékában gyülekeztek és alattomosan közelítették meg az árulót, az alvó ember láttára meghökkentek és mintegy megb?völten, csendesen és megszégyenülten visszasompolyogtak.”*

Krúdy Gyula többször is látta az árulót, aki akkoriban Visegrádon élt, egész álló nap kertészkedett, és nem gondolt a világ bajával. *„Itt »tábornoknak« nevezték ?t, és még magam is láttam néha a Pap-féle vendégl?ben majálisokon megjelengetni farmer-ruhában, szalmakalapban, amelynek levételekor mindenki kíváncsian kereste ama történelmi sebet. Ah, ott piroslott a seb: a n?k csuklottak az izgalomtól, a férfiak elborongtak, az ifjúság tisztelkedett. Majd a mulatság hevében a cigánybanda néha a Kossuth-nótát játszotta, ami elkerülhetetlen volt a századeleji mulatságokon, és ilyenkor is minden szem kutatón, kíváncsian, emberien érthet? tapintatlansággal Görgey felé fordult: vajon haragszik-e a tábornok a nótáért. A tábornoknak esze ágában sem volt haragudni, s?t életvidám öregember módjára gyönyörködött a fiatalság mulatozásában. De voltak más okoskodók is az ilyen visegrádi majálisokon (aminthogy ez id?ben még okos ember hírében állott az is, aki dugóhúzót hordott a zsebében), akik más oldalról vetették alá próbának a tábornokot. Vidéki rendez?k módjára hirtelen csendet kértek, és rendszerint felállították a helybeli gyógyszerészt, a nyugalmazott iskolaigazgatót, vagy más honoráciort, aki mindig készen volt egy toaszttal, amelyet Ferenc Józsefre lehet elmondani. Megint csak a tábornokot figyelték a kandi szemek. Nem, a jólelk?, egyszer?, kedves mosolyú öregúr egyetlen arcvonásával sem árulta el, hogy eszébe jutnának a klagenfurti napok, amikor éppen Ferenc József parancsára internálták.”*

Nem jutottak eszébe, vagy ha mégis, az áruló már nem gondolt az elmúlt napokkal. Hiszen látott ? nagyobb dolgokat is vérmes tordai vasutasnál, bortól felhevült vendégl?i szónoknál.

? ítélte el az áruláson kapott *Zichy* testvéreket, akik az ellenség iratait hurcolták magukkal, és bár több vármegye gazsulált nekik, és a parasztok levett kalappal álltak az út mentén, amerre elhaladtak, az áruló egyszer?en felakasztatta az egyiket, bíróságnak adta át a másikat, és még annyit sem mondott, hogy bikkmakk.

Amikor a szabadságharcban osztrák oldalon felbukkant *Haynau,* és f?be lövetett magyar foglyokat, felhevült hazafiak azt követelték az árulótól, ekkor már a magyar honvédsereg parancsnokától, hogy válaszképpen ? is lövessen f?be osztrák foglyokat. Az áruló azonban azt mondta, ? nem mészáros, hanem katona, és elutasította a kérést.

Ott állt az áruló Gy?r kiürítésénél, a szabadságharc talán legbravúrosabb katonai man?verénél, amikor az osztrákok már-már gy?r?be zárták a honvédeket, de az áruló és serege szó szerint az utolsó pillanatban kicsusszant a véd??rizetb?l.

A peredi csatában a megbomlott zászlóaljakat személyesen rendezte újra hadrendbe, odavágtatott tiszttársaihoz, utasította ?ket, hogy minden eszközzel, karddal, kartáccsal térítsék észre a legénységet. A szemtanú szerint: *„Sohasem láttam, de olyannak képzelem a tigris ugrását, amikor zsákmányára veti magát, mint ahogy az ? lova, persze két oldalában fészkelt a sarkantyú taréja, Asbóthhoz ugrott és a szó teljes értelmében ordítja a f?vezér: El?re! – Azután szikrázó szemmel végignéz Asbóthon és az indulattól remeg? hangon mondja neki: Ezredes úr, hát úgy csinálják a katona önérzetét? Hogy amit dics?séggel kéne végeznie, attól eltiltják és azzal biztatják, hogy majd elvégzi a vitéz hadtest, ti meg maradjatok gyáváknak! – Az újabbi fenyegetés használt, mert a 66. zászlóalj megemberelte magát s növeked? sebességgel az els? futamban Pered házait elfoglalta, a másik két zászlóalj ugyancsak vérszemet kapva, egy pillanat alatt az el?bbeni nyomában volt, ami után egy félóra sem tellett el és Pered a honvédek kezében volt. Így változtatta a vezér er?s akarata a visszavonulást gy?zelemmé!”*

És a nyári nagy csatában, az áruló huszárjai élén ott vágtatott Komáromnál is. Akkor már régen nem volt szokás, hogy a f?vezér a sereg élére álljon, de ? mégis odalovagolt a vonalak elé, kihúzta kardját, és rohamot vezényelt az ágyú- és kartácst?zbe. *„Nem féltem a haláltól, mert meg akartam halni!”* – mondta hat évtizeddel kés?bb az áruló egy zömök fiatalembernek, bizonyos *Móricz Zsigmondnak. „Minden csatába azzal mentem, hogy kitártam magam a golyóknak! Bele a csata legnagyobb tüzébe s kitártam a karom és azt kiáltottam: Anyám! – És láttam ?t az égben…”*

Ebben a csatában az áruló súlyosan megsebesült, és ahogyan Krúdy fentebb írta, „történelmi sebet” szerzett. A következ? két napban hol elájult, hol magánál volt, és f?vezéri feladatait már nem tudta ellátni. Szekérre tették és

elszállították a csata helyszínér?l a seblázban fekv? katonát, akir?l az utókor egyik krónikása feljegyzi, hogy szép kis áruló az, aki nyílt sebbel, ájultan, élet-halál között zötyköl?dik a poros országúton – próbálja valaki utánacsinálni.

Hiába minden. Hiába állt az áruló mellé, és hiába hessegette el a hamis sugalmazásokat *Jókai Mór, Kemény Zsigmond, Gyulai Pál, Arany János, Mikszáth Kálmán,* Móricz Zsigmond és *Peth? Sándor*. Hiába jelentette ki nyilvánosan *Klapka György* tiszttársaival a kiegyezés után, hogy egykori társában nem fedezte fel az árulás egyetlen nyomát, semmi sem számított. Az árulóval szemben a nagy b?vész, *Kossuth Lajos* szava állott. Miután a szám?zött a szavakkal jobban bánt, és a magyar lelkek virágba öltöztetéséhez is jobb érzéke volt, a sokaság neki adott igazat.

Megfogant az árulás motívuma, ahogyan annak el?tte és azóta is más ügyekben sokszor megfogant, majd elterjedt a hazai közvéleményben. Hogy minket sem túler?, sem kedvez?tlen körülmények nem tudnak legy?zni, csakis közülünk támadt áruló lehet a vesztünk. A nemzetnek talán nagyobb szüksége volt az árulóra, mint az igazságra. A serdül?korból feln?ttkorba lép? magyarság els? nagy próbája éppen az volt, hogy valamifajta magyarázatot találjon az elbukott szabadságharcra. Ez a magyarázat sokak számára Kossuth gyalázatos vidini levele volt, amelyben egyszer?en ráhárította a felel?sséget a katonai f?parancsnokra. Sistergett, égetett a vád, és egész nemzedékeket fosztott meg a tisztánlátástól. Magyarok százezrei akarták elhinni, hogy nem a realitás, hanem valamifajta ármány végezte ki a szabadságharcunkat. Ma már épesz? ember nem vádolja árulással a magyar honvédsereg f?parancsnokát, arról viszont senki sem beszél, milyen lehetett b?nbakként leélni egy teljes életet.

Mert az áruló élete lényegében 31 évesen lezárult. Amint letette a fegyvert Világosnál, eld?lt a sorsa. Túlélt politikai fogolyként, aki a gy?ztes császár kegydíjából teng?dött. Segített a kiegyezést levezényl? *Deák Ferencnek*, aki nagyra értékelte tudását, tapasztalatait. Kidolgozott egy pompás katonai reformot, amelyet rossz hangzású neve és a gyarapodó el?ítéletek miatt nem lehetett nyilvánosságra hozni. És kertészkedett szorgalmasan, visszavonultan élt családjával, olykor-olykor pedig fogadta kíváncsi vendégeit. Utoljára azt a tisztelg? német tiszti delegációt, amelyik az els? világháború idején látogatta meg a szabadságharc remetéjét, az él? legendát. A magyar nemzet árulóját, akinek a katonai man?vereit akkor már külföldi akadémiákon tanították, és akinek a neve egybeforrott a magyar szabadságharccal.

Zseni volt.

„Nem volt énbennem semmi katonai zseni. Az csak mese, magyar legenda, mint annyi más. Rendet tartottam a katonáim között, ez az egész, és a fickók derekasan viselték magukat néhányszor. A többi lárifári.”

Kétszáz esztendeje született a bátor és becsületes *Görgey Artúr*.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló